

Okimāwak Otayāmowiniwāw

Nistām Ēyāko Omā

AREVA Resources Canada Inc. kēsithēkāsocik (AREVA) ēyākonik Kihci compāny (okimāwāk) Sāskātoon kāpitcihk 750 tēhpākopwāw mitāhtomitānāw mēn nēyānomitānāw tipāhāskān sāwānohk ohci ēkotā Midwēst. ĀRĒVĀ mēnā wēthāw māwāci mistāhi ē-tipēthitāhkāwāw McClean Lake Operation itā urānium kāmonāhot ēkwā kā kēsihit (17) tēpākohposāp tipāhāskān ēkotā ohci. Nāhpo ēyākonik Midwēst Projēct ēkwā McClean Lake Operation mācīkēsīkānihk isi kisipāyihk āthābāskā Bāsin itā kāyāk kātipēthitāhkāwāw anima Midwēst Projēct kēsithēkātēk. ĀRĒVĀ oma Canada ohci kēwētinohk kisiskāciwān.

Mākosēkēsīkāni-pēsīm 2005 ĀRĒVĀ kēpākitinwāmāwāk māsināhikān Sāskāchēwān Ministry of Environmēt (MOE) kākitāpāmīkocihk kākithāw kēkwāy āskīk kāyāk, ēkwā Canadian Nuclear Safety Commission (CNSC) urānium kākitāpāmīkocihk, ēkwā Canadian Environment Assessment Agency (CEAA) Āskīhk ohci kēkwāy Canada kākitāpāmīkocihk. Ēkotē isi kēpākitināwāk, māhti ci kitākē thākisitācīk monāhisoniyāwēwin McClean Lake, Midwest kitā kikāstēk.

Ēyāko ohci ānimā Project iwē monāhisonowātāhkāwāw itā kāpit soniyāw āsini Midwēst, iwē otinācīk urānium, itowāk mistāhi kāpit itā (yellow cake) kēsithikāsoht . Nitāwēthētākāwān ēyāko Midwest Project, wēthā ēyāko mēnā kitā kēsihit ānitā McClean Lake Operation, Ēkosi mēnā mistāhi ātoskēwin ēkotā kitā ohci pāthin Kēwētinohk ohci. Misiwē ē-isi kitāpāhcīkātēk, mistāhi notāhw āthīsk ētāhko Urānium, mēnā ithīkohk kāwē āti nitāwēthimihit. Eyākonā urānium āsini Midwest projēct ohci, wāthāw kitētohtēw kitā wēcīhiwēt Uranium powēr tosētāniwīk, ēkwā ēkā ēkwāthīkohk kitā mācāpāsīkēcīk kosētācīk kēkwāy misiwēskāmīhk

Māka ēkwā ĀRĒVĀ kēwihtāmāwāwāk ēmwāyē mātākāmīkīcīk, pītāmā poko māsināhikān kitosīhtācīk Ēnvironmēt Āssesment (ĒĀ) kāsithēkātēk, ēke nitotāmācīk, wēthā anima ohci Thē Ēnvironmētāl Āssēsment Āct of Sāskāchēwān (SĒĀĀ) kisiskāciwān othāsowēwin āski kake ohci osīhtāniwīk, ēkwā Canadian Ēnvironmētāl Āssesment Āct (CEAA) Canada kothāsowācīhkātēk āski. ĀRĒVĀ poko kitā nitāwāpēnāhkāwāw (ĒĀ) ēkwā kitā oshītācīk māsināhikān (ĒIS) kitā wihtākwāw tānsomā kāwē itākāmīkīcīk. Ēyākomā māsināhikān kā ayamīhtāyīn.

Tānsoko kētāsowātihcik tēsinitāwāpēnikēcik

Ēyākwēthēw omā kāntotāmācīk Midwest Project ēkotā ohci MOE (okimāwāk kothāsowātākwāw āskihk ohci kēkwāy) ēkwā Canada ohci pēyākwān itowā okimāwāk Responsible Authorities (RAs) Māmāw kēkwāy ēkotā kāsūk ēkwā kētākāmikisināniwīk: kosihtāniwīk, kāpimpāthētāniwīk ēkwā ispē ēkwa we kipāhikātēki ēyākoni oho kēkwāyā.

- Mēstāsīkāwētāniwīki Mink Arm (wāsāw) sāvānohk isi Mahon Lake;
- Midwest tākocāyi kāyāk monāhisoniyāwān, ēkwā āsici ānihi wāskāhikānā ekota kayāki;
- Kāwīhpiniht āsini itā kākitēthimiht, Midwest eyakoni kāyāki;
- Kātāwāk itā kēkwāy kāpimohtitāniwīk, Ēkosi ēwako mēskānāw tētāpāhtāhk;
- Kāwēpinikātēk nipiy itā kāpimpāthētāniwīk, mēkwāc kā māmiskocikātēk itā tāpimpāthētāniwīk ēkwā tāpimāsīkāwīk ēyāko nipiy, Midwest ohci ta pimāsīkawīk isko Sink/Vulturē Trēātēd Ēffluēt Mānāgēmēt Systēm (S/V TĒMS) McClēān Lākē Opērātīon itā kāyāk;
- Kita thākisēcīkātēk JĒB mill (itā āsini kosēhiht) kitēsi kwāyāsk osēhiht āsini Midwest ototāhēcī;
- Kēkwāy kāke cimātāniwīk ēkwā kātoskācīkātēk ēkotā kinosēwāk ta wihcīhīkocīk ohci ēkwā kinosēwāk itā kāyācīk ta kitāpātcīkātēk. Ekā kita wanihēcīk kinosēwāk

Ēkosi mēnā MOE ēkwā Canada ohci RAs kē othāstāwāk itā isko kitā kitāpātcīkātēk omā kānitāwāpēnikāniwīk. Ēyākoni oho kānitāwēthētākwāw kitā kānāwāpātcīkātēthīki:

- Tānsi omā kāwēsāyāk āski omohci Midwest projēct, nāntāw kēkwāy māci pāthīki āhpo ēyākoci Projēct, ēkwā mēnā māmāw ipāthīki kēkwāy kāwē ēkotā ohcipāthīk ānimā Projēct āhpo kotākā kēkwāyā tocīkātēkwāwi āhpo sāsāy ētocīkātēki;
- Tānsi mēnā kita ke isi kitāpātcīkātēki ēyākoni oho ohcīhīkātēkwāwi;
- Āthisitiniwāk otayāmowiniwāw kotinikātēthīk ēkosēsī omā kā māmāwi wēcīhitonāniwīk;
- Ānimā kēkwāy māwāci tā mithwāsīk ēkwā ekā tā mistākētēk, Ēkosi kitā wēcīhiwēmākāki ekā kitā māci pāthīc kēkwāy;
- Kēkwāy ohci omā Projēct;
- Pētos Kēspin tākē tocīkātēk isomā Projēct, mākā ekā tā mēstinīkēpāthīk. Ēkwā mēnā tānsi kāwē ispāthīk āski Ēkosi tocīkātēki
- Kā nitāwēthētākwāk, ēkwā mēnā kēkwāy tā nitotsāhīkātēk pātīmā omoci Projēct ēkwā;
- Tānsomā kā isi mithwāsīki oho kāwānātāniwīki (tāskoc mistīkwāk) omoci Projēct ēkwā tānsi ēyākoni kēkwāyā tākē itāpātāki otē nēkān.

Midwest Projēct ēyākomā ē-pimākāmikisināniwīk ēkotā Midwest itā kāyāk ēkwā McClean Lāke mēna ita kāyāk, ēkwā mēnā itā kā māmiskocīkātēk mēskānāw kitā pimīsētāniwīk. Iwe sākāmōtāniwīki ēyākoni oho nēso itā kāyāki. Āhtiht kēkwāy, tāskoc ānimā kā wēpinīkātēk nipiy āhpo kā wēpinīkāsot āsini ekwa kēsīkitāpāmiht, kākīthāw kēkwāy poko māmāwi kitā kitāpācīkātēk ēkotā kā pimākāmikisināniwīk. Māhti esā ekā nāntāw kitēsi mācīpāthīk.

Ēyāko omā nitāwāpēnikēwin, māmētōni kitāpācīkātēw ēkotā tānsomā kā wē ispāthīk omā Projēct āski ohci. Itā nāntāw kitākē mācīpāthīk wāpātcīkātēki, kātāwā tākē itāstāniwīk kēkwāy

nāwāsonikātēw ēkwā ē-nitāwikiskēthēcikātēk kēkwāy ēkotā kāwē ohcipāthik. Kāmāniskocikātēk omā kitā monāhisoniyāwāhtiht āsini Midwēst ohci, sāsāy kēkwāy ēkē āpātāhk, ēyāko āpāhtān ēkwā āsici ānihi ēkotā kā cimātēki sāsāy. Ēkosi sohki nitāwi kiskēthēcikātēw nāwāc kēkwāy.

Tānsomā ē-isinākwāhk omā Projēct

Māsināhikān omā ēkotā wičikātēw monāhisoniyāwān Midwēst Projēct ēkwā itā kosihiht āsini JĒB mill kā itcikātēk. Midwēst Projēct wēthā pāhki ēkotā ohci tā pimphēcikātēk McClēan Lākē Opērātion kēcikātēk. Ekwā itākāmikisiwin kitā wēcīhiwēmākāhk ekwa kita kitāpātcikāteki ota ohci McClean Lake Integrated Quality Management System. Nisto kēkwāyā ēkotā kitā ātoskācīkātēkwā oma Midwest Project. Ēyākoni oho:

- Kāthotēkotēk monāhisoniyāwān Midwēst kitosihtāniwik;
- Kitosihtāniwik mēskānāw itā āsini tā pimotāhiht;
- Kātāwā tēsihtāniwik itā āsini kā kēsēhiht Jēb mill.

Midwēst āsini itā kāmiskāht, nāntāw nēsāw mitāhtātōmitānāw tipāhikānāhtik sēpā ānimā wāsāw (Mink Ārm) ēkotā South Mahon Lake kāyāk. Ēyākoni oho mistāhi kāwē itākāmikisicik Midwest Project:

- Kitā iskipātāniwik (tāmēstāciwānihtāniwik) omā wāsāw (Mink Arm)
- Tā osihtāniwik itā isi kitā mēstācīkawik omā nipiy. Omētā kāwē monāhisoniyāwāniwik wāskicāyihk;
- Tosihtāniwik nipiy itā kā nānapātcīcīkātēk itā kwāyāsk kitā nānapātcitāniwik ānimā kā wāthāwēpāthik ēkwā nētē S/V TEMS McClēan Lākē Opērātion kitātētāsīkāwik;
- Kitosētāniwik ē-thotēkotēk monāhisoniyāwān wāskicāyihk. Pēyākwān isi tāsīkoc ānimā McClean Lake kāyāk;
- Ēkwā mēnā ānihi wāskāhikānā ēkotā kāpātāhki, āhpo itē āsini kosihiht itā soniyāw āsini kitāpit, ēkwā āsici kā wēpiniht āsini kāpit, nipiy itā kitētāsīkāwik, itā kānānipātcētāniwik kēkwāy wāskāhikānisā, māsināhikānā itā kātōskācīkātēki, ēkwā kā pāsīkātēk itā kēkwāy;
- Tā māsihkāwiht āsini kāwēpiniht ēkotā Midwest;ēkwā
- Kitāpātāhk ānimā kākē itwāniwik kinosēwāk omēcīwiniwāw tā kitāpāhtāmoht.

Ānimā māwāci ē-mithwāsīk itā tā pimāmohk mēskānāw āyāhk ohci Midwēst Projēct isko itā kosēhiht āsini Jēb Ita Kohsihiht Asini, mitāhtāt tēhpākohposāp (17km) kitēskwāmon. Pēyākwān tētāhpātāhk mēnā ānimā mēskānāw (Sue haul road) kēsithēkātēk McClean Lake Operation kāpāhtāhk. Āskwēthīkok āsini Midwest Project ohci kitā pimāwāthiht ēkotā JĒB Ita Kosihit Asini kitā nitāwi osihit. Monāhisoniyāwān ohci omā mēskānāw tāpātāhk: tāsīkoc omonāhisoniyāwēwāk tā pimotēhocik, ēkwā mēnā āpātcēcīkānā kwēskwēskitih JĒB Ita Kohsihiht Asini ēkwā Midwēst tētōtāniwīki. Cēki mēskānāhk mēnā āhpo etohke iskotēwiypīyā ēkwā pēwāpskwā tā pimāpēkāmowā. Monāhisoniyāwānihk ohci nipiy mēnā kitā nānapātcīhtāniwin Midwēst pitāmā ēkwā āti McClean Lake Operation tētāsīkāwihtāniwik, ēkwā kitātīh pākītinikātēk ānitā S/V TEMS.

Mothā mistāhi kēkwāy tā mēskwātsētāniwik ēkotā JEB Itā Kosihit Asini wē osihēci ānā āsini Midwest ohci. Ostāw mākā poko kēkwāy pētos tēsihtāniwik JEB Ita Kosihit Asini nāwāc mistāhi kitā kēsihit ēkosēsi. Kēsikonikātēki ānihi kitā nāhāstāniwinwā JEB TMF. Mākēkwā mothā mistāhi kēkwāy potos ānitāTMF kēsi pimpāthik āhpo JEB WTP. Ayāhk wēthoci kā kēsihit āsini Midwest ohci ānitā McClēan Lākē Opērātion.

Nēyānān āski tā kēsihitāniwin Midwest kāwē ayāhk Monāhisoniyāwān wāskic āskāmik kāyāk wāhti. Nāntāw mēnā nēs-wāski ispē ēkwēthāc ēkwā kitā kē osihit āsini itā kāwē osihit JEB Ita Kosihit Asini kēsithēkātēk. Nēs-wāski ispē māci monāhisoniyāwāniwiki. Nāntāw nēyānān āski kitā pimosihāw āsini ēkotā JEB Ita Kosihit Asini ānimā kēcihkātēk.

Ispē kēsi monāhisoniyāwāniwiki, kākithāw kēkwāy tēkātēnikātēw. Tāthāhoht āsini, kitā thāthāwinikātēki wāskāhikānā, kākithāw kēkwāy ēkā kā mithwāsik ēkā tā kē ohtinikātēk, kitā āthāhikātēk wātihkānihk. Midwest WTP kitāpātān ispē ponākāmihkāhki, ēkwā ispē kēsāpātāhki, mēs-wāc ēkwā ēyāko kitā thāthāwinikātēw, ēkwā ēkā kēkwāy kē āpāhtāki, kitā āthāhikātēw wātihkānihk. Tāhkoc ēkotā kēkwāy tāstāniwin (till cap) ē-isithēkātēk, Kēsākāmihkāki, ānimā wāti kā thiskipēk, ēkosēsi kitā thiskipēw, itā isko ohcihtāw kitā kē thiskipēk, ēkā mākā tā pāsciciwāhk sākāhikānihk isi (South Māhon Lākē.)

Kitātēsi thāthāwinikātēk omā McClean Lake Operation, ispih kipāhikātēki, ānihi wāskāhikānā ēkwā ānihi kēkwāyā ēkotā kā cimātēki, āhpo JEB TMF nipiy itā kā nānāpātēitāniwik āhpo āsini kā wihpiniht itā, ēyākoni tēkātēnikātēki, sāsāy kē māsināhikātēwā māsināhikān McClēan Lākē Opērātion ohci Ēkosi ē-isithēkātēk “Preliminary Decommissioning Plan and Financial Assurance”, ēkotā. Midwest mēnā ēkotā kikāstāniwiki mothā pētos kitēspāthēw.

Tānsānimā ē-isināhkwāk ēkotā āski

Ēkotā māsināhikātēw māsināhikānihk (sēction 3)tānsomā ē-isināhkwāk Midwest Project, ēkwā ānihi kēkwāyā pētos tēsi nihtāwēthēcihkātēki McClēan Lākē Opērātion, ānohc ēkotā kāyāki. Ānimā mēnā mēskānāw ēkotā kā pimāmohk. Sēction 2, ēkotā wihcikātēw tānsi kā āyisihspāk ēkwā itē kā isihāyāk omā kēkwāy, itā kātīpāhāskātēk ānimā āski kāwē kitāpātēcihkātēk ēkwā tānsi kāwē isi nākiskātomāhkāk monāhisoniyāwān (Project) ēkwā āski.

Mistāhi kēkwāy ē-āyāk āskihk. Nānātohk ē-isi wāwēcihitohmākāk kēkwāy kā nihtāwikik ēkwā āsici ānimā ēkā kānihtāwikihk. Tā pēks-wātāmihk, tānsi kāwē isi nākiskātomākāhk kēkwāy, mistāhi poko kitā nistocihkātēk omā āski, nipiy, ēkwā kānihtāwikihk kēkwāy, itā omā kāwē monāhisoniyāniwik. Ēkosi mēnā mistāhi kitā nistocihkātēki tānsi ē-isi ātoskēmākāki ēyākoni kēkwāyā. Ēkosi poko kwāyāsk tākē kitāpātēcihkātēwā.

Itā ānimā kāwē pimākāmikisināniwik, nistoyāk kihcināc nipiy ē-pimihciwāhk. Kāwē monāhisoniyāwāniwik kisihwāk ānimā sēpēsis, Smith Creek, itā kēsih wāthāwēcihwāk, ēkwā ānimā sēpēsis, Nicholson Creek, kēsih wāthāwēcihwāk. Ēkwā ānimā mēskānāw tākē ohsihitāniwik itā, kisihwāk ēkotā sēpēsis Collins Creek, kāpimicihwāk. Ēkosi Midwest project ohci ēkotā ānimā kēpimāsināhikātēw itā ānihi kā wāthāwēcihwāhki sēpēsisā, Collins Creek, Smith Creek, ēkwā Nicholson Creek.

Section 4, kākithāw kēkwāy ēkotā māsināhikātēw, āskihk, ēkwā nihpihk kāyāk itā ānimā kā pimāsināhikātēk, mēnā ēyāko ē-kitāpātcikātēk kākē pimākāmikisihcik oko māsināhikān kāmēthicik(licensē) tā pimākāmikisihcik. Ēkotā ohci mistāhi kēkwāy kē kiskēthētākwān, kā tipāhāskātēk, ēkwā mēnā kā kitāpātcikātēk omā ātoskēwin. Ēkosānimā ē-nistotāhkwāk Environmental Monitoring Program ēkotā ē-tāhkotāstēk, ānimā kākē isi kiskēthēcihkātēk kā tipāhāskāniwik ēkospih, ēkwā ikē āpātcihāniwik ēyāko kiskēthētāniwin 1996, kātskāw ē-sipwē monāhisoniyāwāniwik McClean Lak Operation ekospih.

McClean Lake Operation EMP māsināhikān, ēyāko mākā kē māmētonāstēw tānsi ē-isāyāk omā monāhisoniyāwēwin ēkwā kosihit āsini āskihk isi. Māhti kēspin ci pētos ānimā kākē isāyāk ispih kākē tipāhāskātēk ēkwā mēnā ispē kā māci monāhisoniyāwāniwik. Ēkosi mēnā itā kake-ātoskāniwik opimihtā.

Ēkosomā kāpē pimēspāthik, ē-mwāyē ātoskāniwik ēkwā ispē ē-mācāstoskāniwik, mistāhi kēkwāy pē kiskēthēcihkātēw, āski ohci. Ekotā ānimā picāyihk itā kāpimāsināhikātēk. Ēkwā mēnā ē-kwāyātcēstākwāw EIS(tānsomā kāwē ispāthik monāhisoniyāwān), kotāk kēkwāy kēnitāwāpēnikēwāk 2003, 2007 ēsko kitā thākētācihk kēkwāy sāsāy ē-kiskēthētākwāw tānsi kākē pē-isāyāk omā ēkotā āski, nāwāc ēkosēsi tā kē nākācētācihk tānsi tākē ātēsihāyāk. Ēyākonimā kākē nitāwāpēnikēcihk, māhti kē ēkwātowāk omā āski itē kēkwāy ēkā ē-mihcēthik ē-nihāwākihk. Ēkwā mēnā kinosēwāk itā kāyācihk āhpo ci kēkwāy ēkotā āyāw kitākē mānācihtāniwik itā mēskānāw kāwē pimāmohk. Ēkwā mēnā ānimā āski tānsi kitā kē isi kitāpātcihkātēk, tākē itākētēk ēsā, itowāk tāskoc piskisēsāk kāyācihk ekota, āhpo itowā kēkwāy kā mēcihcik, ēkwā mēnā māhti ci ēkotā kēkwāy āyāw (ēyākonik āniki ēkā kā mihcēcihk piskisēsāk) kā mēcihk. Ēkwā mēnā itā ē-āyāk ēkwātowā āski. Ēkwātowā ānimā kēkwāy ēkē kitāpātcihkātēk itā ānimā kā pimāsināhikātēk.

Ēkosi kēsīnāhkwāk ānimā āski ēkotā, miswēsi nihpihk āsici ēkwā sākāhk, itā ānimā kā pimāsināhikātēk, ēkotā ohci kiskēthētākwān tānsi kāwē ispāthic monāhisoniyāwāniwiki, tānsi kitā kē isāyāk kēkwāy ēkwā tānsi kitā kē āti ispāthihk wē ispāthiki pātihmā, Kēspin ci kātāwā āhpo nāmohc.

Āniki kēkwāy kā kitāpāmikocik tā kākwēcimihcik.

Ēkosi mākā kē othāstāniwin tānsi kitēsi wāskāwētocihkātēk omā Public Consultation Plān, ē-isithēkātēk ē-kwākwēcēkēmonānowik, ēyākocih ānimā EIS kākē othāstāniwik. Ēyāko ānimā ēkē nitāwēthēcihkātēk, omocih Projēct (kāwē monāhisoniyāwāniwik) nistāmi, kitā kiskēthētāmohicihk āthisitiniwāk kēkwāy omo kā wē ispāthic, ēkwā mēnā kēkwāy māmītonēthētāmihikotwāwi omithwāyāwiniwāw ohci āhpo ēkā tā māmātinikēhikocik kēkwāy ēyākohci omā kā wē itākāmikāhk. Ēyākonik ānihi kēkwāyā kitā wihtāmācihk oko okimāwāk AREVĀ. Ānimā āskēwin 2006/2007, nēstānāw pēyākosāp ihcāwīnsā kē nāwāsonikātēwā Kēwētīnohk Kisiskāciwān, itā ēkē mā māmāwāpināniwik Ēkosi āthisitiniwāk kēkwāy nohtē kiskēthētākwāwi āhpo nohtē pēkiskwātākwāwi ēkē nitomihcik omocih kāwē nohtē monāhisoniyāwāniwik Midwest Projēct. Nisto mēnā māmāwāpowinā kē āstēwā sāwānohk, Lā Rongē ēkwā Sāskātoon. Tāhkohc mēnā āyēnānēw āniki mistāhi kēkwāy ē-kitāpāmikocik kēntomāwāk Midwest ēkē wāpātāthoskēcihk kēkwāy, wēstāwāw oko Opāwākoscihkānihk kotākisocik (Peter Ballantyne Cree Nation, nēsāwāw ēyākonik. Ānihi āyāmowinā kitā kwāyāsk āpāhtāki ēkotēsi omā EĀ (kā nitāwāpēnikāniwik) kē otinikātēwā ē-āpātāhki ānitā māsināhikānihk(EIS).

Āyāmowinā ēkwā kākūwēcihkēmowinā ēkē otinikātēki ēkospih 2006/2007 kā māmāwāpināniwik Ihcāwinsiik, ēkwā mēnā āniki mistāhi kēkwāy kā kitāpāmikocik kākē wēsāmihcik mēcēt kēkwāyā kēmiskocikhātēwā tāskoc; ātoskēwin, āwēyāk kēkwāy kā nohtē pimpāthētāt, ēkwātowā māwāci mistāhi kē pēkswācikhātēwā. Ispih ka kesih pakitinikatek anima February 2010 Midwest EIS ke wawecih mamawapemewak Ahpihtahwikosana onekanewa ekwa Nehithawa ahpo Icahwinsiik Ka nekanakisohtit eyakwethew e mamiskotahkwaw Midwest Project Midwest Kawe Atoskaniwik. Ke papamih kēyokewak itāhwinsiik Nohcihitowi-Pesim 2010 eyakwēthew e wapatithoskecihk Project Atoskēwin kawe isinahkwak pokaweyak wē pih itotecih ekote Kēwetinowaskihk Athabaska kecikhātēk. Kakithaw kēkwāy kāke itahkamikahk ekwa kake pekiskwācikhkatek ekota masinahikatew anima masinahikan kā ke ohsitāniwik. EIS ka isi thekātēk. Māmāw nēstānāw pēyākosāp kākūwēcihkēmowinā kē kākūwēcihkēmōnāniwinwa ēyākwānimoci tākē wānācihkēmākāk omā Monāhisoniyāwān Midwēst Projēct. Ēyākoni oho mēnā kēkwāyā: Tānisomā kāwē isi nitāwāpēnikāniwik(ĒĀ procēss kā itcikātēk), Tānsomā kētcināc omā kāwē itākāmikisināniwik, kwāyāsk tā wihtākwāw, Kinosewāk itā kāyācik kāwē isi tāpāhikātēk, āsini kāwēpiniht tānsi kāwē isi kitāpāmiht, ēkwā āsotāmākēwinā, Nēhithāw āski ohci kākē āsotāmākāniwik. Areva maka kape pe kiskethetamohiwewak oma e itakamikisicikh mamawapowinihk ekwa mena kekway ka masinahakwaw.

Tānsi kāwē isi wānācihkēmākāk āskihk omā Monāhisoniyāwān kāmāiskocikhātēk Projēct.

Kitākē ispāthēw, ēkā tānāhipāthic Monāhisoniyāwāniwiki-āskihk tāwānācihkēmākāhk, wāthāwēpāthiki āhpo pihtokēpāthiki kēkwāy monāhisoniyāwēwini-itākāmikisiwin ohci. Ēyākomā nitāwāpēnikēwin kākē tocikhātēk, pāpēyātāk Ēkosi ē-kitāpātcikhātēk tānsi omā kēkwāy kitēsi nākiskātomākāk, Monāhisoniyāwān(Projēct)ēkwā Āski. Ēkwā mēnā ē-kitāpātcikhātēk kēkwāy kātāwā tā kē itāstāniwik kēkwāy nākiskātomākāhki, ēkwā mēnā kēkwāy kitā kē nisowānātcēcihkēmākāk. Ēyākoni oho kākē miskikhātēki kā kihtwām kitā kitāpātcikhātēki māmētoni:

- Pētos ātē sāyāki thēthēwin āyāhk ohci ānimā kēkwāy kā pākitāpāhtēk, ēkwā āsici āsiki kā ohpāhpātēk ispē ositāniwiki monāhisoniyāwān, mēkwāc monāhisoniyāwāniwiki, ēkwā ispē thāthāwinikhātēki;
- Pētos ātē ispāthiki āskihk kāyāk nipiy ē-isi thiskipēk, āyāhk ohci ēyākonimā ē-oshitāniwik ānimā Monāhisoniyāwān, Midwēst Projēct;
- Pētos ātē sāyāki wāskic kāyāk nipiy, ē-ispihcimithwāsik, āyāhk ohci kinwēs kā pā pākitinikhātēki anihī COCs,(nāmācē ēkā ē-mithwāsiki ēyākoni) kāwihpiniht āsini kocipāthiki.
- Nāmātētwāwi kinosewāk ēkwā kinosewāk omēciwiniwāw āti nāmātākwāhki ānitā ohci wāsāhk Mink Ārm ānimā sākāhikān South McMāhon Lake kāyāk.

- Nāntāwisi nipihk ēkwā āskihk itā ē-āyācihk piskisēsāk, wānāhtāniwiki kēkwāy ānimocih monāhisoniyāwān osihtāniwiki, mēkwāc ātoskāniwiki, āhpo ispih thāthāwinikātēki;
- Pētos isi kiskēthimihtwāwi oko piskisēsāk ēkotā kāyācik, pā pētos isi wāskāwētawāwi, āyāhk ohci wānāhikotwāwi monāhisoniyāwēwin, ispih osihtāniwiki, mēkwāc ātoskāniwiki, āhpo ispih thāthāwinikātēki Midwest Project;
- Pētos isāyāki wāskic kāyāk nipiy mēnā ē-isi mithwāsik, ēkwā mēnā ānimā ē-isāyāk itā kāpimāpotēk, (itānipēk āsiskiy ēsā), āyāhk ohci ānimā māci kēkwāy kā pākitinikātēk māhci nipiy ispih mēkwāc ātoskāniwiki ēkwā ispih thāthāwinikātēki kēsihtāniwiki kākithāw kēkwāy.
- Wānācihkēmākwākwāwi ānihi COCs thēthēwinihk, nipihk, ēkwā itāmpēk āsiski, thēkāw kāyāk, kikipāthikwāwi ānimā sāsāy nihpihk, ēkwā āskihk, kāyāk VECs kēsithēkātēk ēkwā āsihci āthisitinēnāhk kocihpāthic kēkwāy ispih osihtāniwiki, ātoskāniwiki, ēkwā thāthāwinikātēki;
- Ēkā kā mithwāsik cāhkāstēw (radiation) ēkwā mēnā mithwāyāwin āhkāmisiwin, otātoskēwāk ohci mēkwāc osihtāniwiki, mēkwāc monāhisoniyāwāniwiki, ēkwā ispih kēsihtāniwiki kākithāw kēkwāy, thāthāwinikāniwiki Midwest Project;
- Pētos ispāthiki nāhtāmināhisowin ēkwā Nēhithāwi pimātsiwin ēyākocih kā osihtāniwik, ēkwā kā monāhisoniyāwāniwik, āhpo ispih thāthāwinikātēki Midwest Project; ēkwā
- Tānsi kāwē isihcihkēmākāhk omā Midwest Project āyāhk ohci kēkwāy āskihk kāyāk kākihtwām kāpāhtāhk, tāskoc mistikwāk, nipiy ēkosēsi.

Kānitāwāpēnikāniwik oho kēskopāthiki kēkwāyā

Itā ānimā kā pimāsināhikātēk, mitoni āpisēs poko kēkwāy kitā wānāhtāniwin, tāhkoc otowēthā, ēkwā mēnā poko mēkwāc pimākāmikisināniwiki, ispih ēkwā kātawā kihtwām isihcihkātēki, kihtwām mēnā pēyākwān kitēsīnākwān āski tāskoc ēmoyē nāntāw itākāmikisināniwik ēkotā. Nāmā kēkwāy piskisēsāk āhpo kēkwāy ē-nihtāwikihk ēkā mistāhi ē-itāhkāwāk kē ohci miskikātēw ēkotā kitākē otowēthā nāntāw tocihkātēk. Tā kākwē pāspihihcik āhpo tā pāspihtāniwik kēkwāy. Kāyātih ohci māmohc mistāhi Nēhithāwi pimātsiwin ēkotā nāmihtāmākān. Ēkosi nāmothā mistāhi wēthā ēyāko kitā wānāhtāniwin Project ohci ānimā.

Kēsihtāniwik ānimā monāhisoniyāwān, ēkwā kēkwāy kāwi pākitinikātēk kihtwām ēkotā kikāstāniwin ēkotā Ēkosi kitā tocihkātēk ē-māsināhikātēk, Ēkosi ēkē mistāhi nāspāc kitā totāmomāhkāk ēyāko Midwest Project nihpihk isi. Ēkosi nipihk kēkwāy nihsowānācihtāniwiki, kihtwām mēnā kāhtāwā kitā itāscihkātēw. Ēkwā ānimā kēkwāy kā mācāpātēk kitā nākinikātēw, ēkē ikwāthikohk mistāhi kitāyāk. Ēkwā mēnā ē-tāpisihtāniwik māsināhikānihk tānsi ēsā kitā kē ātēspāthik thēthēwin ēsā ithikohk kitā mithwāsik, āhpo tā

mēskwāciyāyāk, ēkwā ithikohk ē-ākopāthic mistikohk tāsok, nipihk, āskihk ānimocih kā pākitinikātēk, ēkwā mēnā tānsi kāwē ātēsāyāk nipiy ēkwā kēkwāy kāpimāpotēk āntē māmihk wāskihtipēk ēkwā itānipēk kēkwāy kāyāk kāpākitinikātēk ohci ānimā kēkwāy nipihk. Kāyātih sāsāy ēkē isi wāpāhcihkātēk ānīmā ēkosānimā isi ānimā kātāpisihtāniwik māsināhikānihk, tānsi kitā kē ātēspāthic ēkwā mēnā tānsi kākē pē ispāthik kākithāw kēkwāy otē otāhk. Monāhisoniyāwānā kotākā kake pē ihtakwahki ēkotā ohci ēkiskēthēcihkātēk omā tānsi kitā kē ātēspāthik Nāntāw tākē isi mācipāthic kēkwāy nipiy ohci ēkwā mēnā nipihk kēkwāy kāyāk, tāsok ānimā thēkāw, āsiskiy, āhpo kēkwāy kinosēwāk ē-āpātcitācik, kētēthēcihkātēk tākē ispāthik, ēyāko sāsāy ithkohk ēpihispāthik mēkwāc itā ē-monāhisoniyāwāniwik. Ēkwā ēyākonī ānihi monhisoniyāwānā, ēkā ikwāthikohk eke wānācihkēmāhkāki tāsok nistām kākē itēthētākwāhk.

Ē-isi mithwāsik thēthēwin, ēkwā wāskic kāyāk nipiy āhpo itā nipiy kāpimitcihwāk, thēkāw tāsok, kēsi mithwāsik ēyāko mēnā kē māmitonihthēcihkātēw ēkospih kākithāw kēkwāy kā māsināhikātēk māhti ēsā tānsi kitā kē isi māthitocikātēk ānihocih VĒCs kēcihkātēki. Ēkotā ohci tā kiskihthēcihkātēk tānsomā kēkwāy isi wāskāwēmāhkāki nipihk ē-āyāk ēkwā āskihk āsicih ē-āyāk. Ē-tāpisihtāniwiki kēkwāyā ānihi ēkotā kāyāki, ēkotā ohci kēkwāy mēnā ē-nistocihkātēk tānsomā kitā ātēspāthik. Āskihwāsināhikānā ēsā tāsok. Kēkwāy ēkotā kitocih wāthāwēmāhkāk āhpo itā kitā pimicihwāhk. Ēkwā ēkotā ohci ē-kiskēthēcihkātēk ithikohk kēkwāy kitā pimicihwāhk, ēkwā ithikohk kāwē pistātāhkāw oko pisiskisēsāk, ēkwā mēnā kāwē ispāthik itā kēkwāy ē-nihtāwikihk nipihk āhpo āskihk. Kā māthātāhki ānihi kā nisitāwinikātēki osām poko ēkotā ānimā S/V TĒMS kāyāk, itā kā nānāpātcitāniwik nipiy, ēkwā mēnā pā pēyāk poko āwēyākisāk, ēkwā mēnā ānihi kēkwāyā (molybdēnum) ēkwā (sēlēnium) kēcihkātēki poko ka miskikātēki.

Itāmāskāmik nipiy kāyāk itā mācikēkwāy ē-pimāpohtēk, ē-kētāpisihtāniwik, māhti ci kinwēs kitā māthitotāmōmāhkāk omā wāskihe nipiy kēsi mithwāsik, āyāhk ohci ānihi kāpākitinikātēki iskokāsikānā JĒB TMF ohci ēkwā āsici piskihc itā kā wihpiniht āsini Midwēst wātihkān itā kāyāk. Ēyākonī ānihi kā māmwāwikēcihkātēki, nipiy itā kēkwāy kātāsiyāyāk kinwēs ispih. Nāmohe mistāhi pētos itēthētākwān kitēspāthic mēnā ānimā nistām, kāyāhtē kākē pē isāyāhk. Ēkosi nāmothā mistāhi kitā māthitocihkēmāhkān.

Tānsi ē-tocikēmākāhk omā kāwē nāhkātcikātēk kēkwāy Monāhisoniyāwānihk ohci.

Tānmāthikohk kāwē isi māthātāhk, kē nānātāwi kiskēthēcihkātēw ēyākonī oho ē-pimitsāhikātēki CĒĀĀ guidēlinēs kēcihkātēki. Nānātohk isi kēnāskwēwāsihkātēwā tāsok ithikohk āskih ē-ihtākwāhk, ācihthāw poko ēkotā ē-pimāhkāmikisināniwik kākē itwāniwik, āhpo mēnā misāwāc kihtwām kēkwāy kitā nihtāwikihk, mēnā ēkā mistāhi ē-āhpātāhk ānimā āskih, Ēkosi kē āyitwāniwin, soskwāc Ēkosi ē-isināhkāwāk iswāyāk āyāmowin ēkā mistāhi kitā kē nāntāw isi māci āyāk kēkwāy nākācihkātēki.

Misiwēsi kākithāw ānihi āskiyā ēkotā kāyāki ēkwā āsici kēsi wēthotāhki, ēkā soskwāc pētos tēspāthiki. Ānimā kēkwāy kā miskikātēk ēkotā ācihthāw poko ēkotā kitāyāk ēkwā kitā kātāwā tātēsiyāyāk pēthisk. Ispih kākithāw kēkwāy kēsihcihkātēki nāmohe pētos kitēthētākwānwā ānihi kānihtāwikihki.

Tānsi kāwē isi māthitocihkēmāhkāk āthisitinēw omithwāyāwin

Pātimā kāwē isi māthitocihkēmāhkāk omā monāhisoniyāwān Midwest Projēct, kāpākitāpāhtēk, ēkwā mēnā nipiy itā kēkwāy kētāpohtēk kēnānātāwihkiskēthēcihkātēw āyahk ohci āthisitinēwāk omithāyāwinowāw, āniki ēkotā kātoscēcik ēkwā mēnā kisiwāk ihtcāwinsiht kāyācik. Itē omā thēthēwin kēsiwihpāstāhk ēkwā mēnā itē kēskwāpohtēk nipiy, Ēyāko mākā ē-tāpisihtāniwik, ēkwā mēnā ē-pimitsāhikātēk ānimētā kitākē āti pimicihwāhk āhpo kitā kē pimāpāhtēk

Kēsithowēk. Ēyākonī ānihi ē-āhpātāki tāpisihticēwinā. Tāskoc tāpwē ānimā ekosi kitātēspāthik. Ēkotā ohci tā kiskēthēcihkātēk āhkihtāp tānimāthikohk māci kēkwāy kāwē micihmēyāyāk kitā māthitotākot āthisitinēw (i.ē. VĒCs). Māmāsēs kē ākihcihkātēw tānimāthikohk kitā kē kātcihts kākocihk oko kihtēyāyāk āhpo āwāsisāk ēkā kā mithwāsinihtik kēkwāy minihkwētāwī nipiy āhpo, Pistāhtākwāwī āskihk ohci kēkwāy, ēkwā mēnā mēcitwāwī mēnisā, āhpo kistcīkānisā, kinsēwā mowātāwī ēkwā wēyās mēcitwēwī ēkotā ohci ānimā āski kā kitāpātcīkātēk. Ēkosēkwā ē-kēsi kitāpātcīkātēkwāwī ēyākonī ānihi kēkwāyā mithwāyāwin ohci, nāmohc kēkwāy kē miskikātēw nāntāw kitā kē totākoht āwēyāk māci cākāhstēw ohci āhpo pētos kēkwāy ēkotā ohci ānimā Midwest Project otātoscēwāk ohci āhpo āniki kisiwāk itcāhwinsiht kāwēkicīhk.

Ēkosi mākā ĀRĒVĀ kākwē osihtāwāk kitā mithwāsik itā kitātoscēcik āwēyākāk, ēkā tā māmāthinihticēk, ēkwā mēnā ĀRĒVĀ kwāyāsk ē-kitāpāmāt otātoscēwā. Kātāwiskākocik kēkwāy otātoscēwāk kitākih nāntāw totākocik, cāhpāsis āstēw ākihtāsowiniht tāhto āniki ēkwātowā kākitāpāmihtic otātoscēwāk Urānium (nuclear energy) kā toskātāhkāwāw. Pēyākwān mēnā tāskoc McClean Lake Operation kwāyāsk ēkwātowī kēkwāy nākātēthēcihkātēw misiwē itā kātoscāniwik, mithwāyāwin ēkwā ēkē nāntāw āwēyāk kitētīnikēt, āhpo cākāstēw ēkā tā tāwāhokoht, kāpē kitāpātcīhkātēw māhti nāntāw itā kitā kē nāwāc kwāyāsk tocihkātēk.

Māmāw kēkwāy tākētocihkēmāhkāk

Ēkosēkwā omā kākithāw kēkwāy ē-kitāpātcīkātēk, māmiskocihkātēw ēkwā otē nēkān monāhisoniyāwāniwiki, ēkwā āsicih ānima Caribou kēsithēkātēk, itā kākē miskāht mistāhi āsini kēnohtē monāhisoniyāwātākwāw, ēkwā mēnā ānimā Midwest Project kāyāk itā nipiy kā nānāpātcīhtāniwik kitākē āhpātāhk ānimocih McClean Lake Operation iskoh kitā āhpātāhk.

Ānimā kākithāw kēkwāy kitāpātcīhkātēki Cāribou Projēct ohci ātoskātcihkātēki, ēkwā mēnā kotākā ātoskātcihkātēkwāwī ēkwātowā monāhisoniyāwānā, ē-itēthētākwāhk ēkā nāntāw kēkwāy kitā māthipāthic ēkotā ohci.

Tāskoc ēsā mēnā, āhpo ānimā McClean Lake Operation ēkwā Rabbit Lakē Operation kikipāthikwāwī, kēyāpītc nāmohc nāntāw mistāhi kitā pētos ispāthēw.

Ēkwā ispih pātimā kāwē tocihkātēki

Ēyākocih omā kā nitāwāpēnikāniwik, māwāci ānihi kitā kē ispāthiki āhkētāsowinā, sāsāy ēsā kākē pēyispāthik ē-kitāpātcihkātēk, ēkwā mēnā nisihkāc kēkwāy ē-māmitonēthēcihkātēk, ēkosi ēkwā ānihi ēkā kā kihcināhonānihwiki, nāwāc kitā kiskēthēcihkātēwā ānimā kēkwāy kitā kē māthipāthik ēkwā kitā kisiwāk kitāpātcihkātēk. Kihtwām kēyokātcihkātēki ēyākonimā, ānimā kāwē tocihkātēk ēkosi ē-isihtāniwik, ēyākoni ānihi kā māsināhikātēki, itā kotāk kēkwāy ē-kiskēthēcihkātēk, tākē wihcihiwēmāhkāk nāwāc kisiwāk kitā kiskēthēcihkātēk tānsi kihtināc kāwē ispāthik. Kēspin nāntāw nāspāc wē ispāthēw. Māmāw ānimā kiskēthētāniwin ēkosēi kēkwāy kā māwāsikhkonikātēk, ēkwā tānsi kēsinihcihkātēk, āski ohci tānsi kēwē ātēsāyāk āti nēkān, ēyākonimā kitā āpāhtān kātāhwā kēkwāy wē ispitcihkātēki, wē itāstāniwiki, ēkā kātāwā ispāthiki, ēkā ē-itēthētāhkāw kitā kē ispāthik. Āyāhk mēnā kitā tāpitāwi nāwāc mithwāsik isi kā itēthēcihkātēk, kā isi kiskēthēcihkātēk tānsi kitātcispāthik. Ēkosi mākā, kāpih nānihtāhwāpēnikāniwiki kēkwāy omā sāsāy kānitāwāpēnikātēk, ēkwā mēnā kā kihtwām kā kēyokācihkātēki ēkosi nāwāc mākā kēyāpic tā kihcināhonāniwin kātāwā kākihthāw kēkwāy ē-isi pimākotēk. Ēkwā kēspin nāmohc ēkosi ēkwā mākā kitā mēnonikātēw ēyāko kēkwāy, wēthā ēyākēthēw ĀRĒVĀ kā nitāwihthētāhkāw..

Ēkwā iswāyāc

Ēkosi omā kākihthāw kēkwāy kā māmāwi kitāpātcihkātēk āski isi kitā mānāhcētāniwik ĀRĒVĀ kā nistāmiskwāhkāw, mistāhi ēkwā sokēthimowin ihtākwān. Ewākomā mitoni tāpwē kitētāniwik:

“Kēspin ē-totcihkātēki ānimā kitā kē totcihkātēk, kātāwā kēkwāy kitā ihtāstāniwik ēkā ēkwāthikohk kitā mācipāthic kēkwāy, ēyākomā monāhisoniyāwān (Project) ohci, nāmothā māskoc mistāhi kitā nāspāc isiyāyāw āski.”